МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет культурології та соціальних комунікацій
Кафедра культурології та музеєзнавства

Силабус
навчальної дисципліни

«ІСТОРІОГРАФІЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ»

Галузь знань – В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Спеціальність – В12 Культурологія та музеєзнавство

Освітньо-професійна програма – Музеєфікація історико-культурної спадщини

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Харків, 2025

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КУРС

Інформація про викладача	**ПІБ**	Шандра Ірина Олександрівна Доктор історичних наук, професор, професор кафедри культурології та музеєзнавства
	Контактний телефон та e-mail викладача	(057) 731-13-88 iryna_shandra@xdak.ukr.education
	Профіль викладача	https://ic.ac.kharkov.ua/navchannya/ksk/km/shandra.html
	Інформація про консультації	Онлайн-консультації – *час за узгодженням здобувача вищої освіти та викладача*
Статус дисципліни		Обов'язкова
Формат курсу		Денна форма навчання, 1 курс, 2-й семестр
Логіка вивчення курсу		**Пререквізити:** базові знання з дисципліни Історія України, Методика викладання спеціальних дисциплін у закладах вищої освіти, **Постреквізити:** дисципліни, які будуть використовувати результати навчання даного курсу: Новітні технології музейної справи, Магістерський семінар, Педагогічна практика.
Мова навчання		Українська

АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

«Історіографія історії України» належить до обов'язкових складників циклу професійної підготовки. Вона присвячена вивченню історії розвитку української історичної думки; етапам формування історичних знань; діяльності наукових шкіл та внеску визначних істориків у вивчення минулого України; сприяє формуванню професійної компетентності, що проявляється в створенні історіографічного аналізу будь-якої теми.

МЕТА КУРСУ

Формування професійної культури, наукового світогляду, стилю мислення та дослідницького смаку у майбутнього фахівця, музеєзнавця, пам'яткознавства, культурно-громадського діяча, сприяння усвідомленню української історичної науки у контексті загально-історіографічного процесу з властивим їй національними ознаками та рисами; вивчення соціальної та інтелектуальної історії історичної науки в Україні, її ролі і місця в духовному житті українського народу, розуміння її як явища науки і культури із властивими їй національними та загальнонауковими рисами й ознаками.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	120 год.
	кількість кредитів: 4 ЄКТС
	загальна кількість годин: 120 год.
	аудиторних: 40 год.
	самостійної робот: 80 год.
Технічне і програмне забезпечення / обладнання	Classroom, Meet у корпоративному освітньому сервісі Moodle.
Форми, види навчальних занять та методи навчання	**Форми:** навчальні заняття, самостійна робота, контрольні заходи **Види:** лекції, практичні та семінарські заняття **Методи:** - пояснювально-ілюстративний (демонстрація ілюстрацій, візуальний супровід лекційних і семінарських занять через презентації, демонстрацію відеофрагментів), - репродуктивний (оглядова, тематична лекція, фронтальна бесіда на семінарі),

	- метод проблемного викладання (постановка проблемних питань на лекції або проблемних задач на семінарському занятті, проблемна лекція), - частково-пошуковий (евристична бесіда, аналіз історичних джерел на семінарському занятті). Для практичних занять використовується також дослідницький метод: – підготовка повідомлення /доповіді (з презентацією/або без неї), – пошук візуального матеріалу в Інтернеті за тематикою навчальної дисципліни.
Поточний контроль	Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять, вони мають на меті перевірку рівня підготовки здобувача до виконання конкретної роботи. Оцінювання активності здобувача здійснюється за такими критеріями: 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; 2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу, який вивчається; 3) уміння поєднати теорію з практикою при розгляді конкретних ситуацій, розв'язування завдань, винесених для самостійного опрацювання, і завдань, винесених на розгляд в аудиторії; 4) логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і під час виступів, вміння обґрунтувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.
Підсумковий контроль	**Екзамен.** Підсумковий контроль знань передбачений у формі екзаменаційного тестування, проводиться з метою оцінювання результатів навчання після закінчення вивчення дисципліни.
Політика курсу*	Умовами опанування ОК «Історіографія історії України» є: ▪ систематичне виконання усіх поставлених завдань; ▪ дотримання «Правил внутрішнього розпорядку для осіб, які здобувають вищу освіту в Харківській державній академії культури» (https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/pvr/pravila_s_20.pdf); ▪ дотримання академічної доброчесності (інформація щодо академічної доброчесності – сайт ХДАК – https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/acad_dobr/acad_dobr.html; ▪ «Кодекс академічної доброчесності Харківської державної академії культури» (https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/kodeks_ad/kodeks_ad.html; ▪ запобігання / протидія булінгу (цькуванню) – «Положення про політику запобігання і протидії булінгу (цькуванню) у ХДАК» https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologe

	n_pzpb22.pdf ▪ невідкладне вирішення конфліктних ситуацій здійснюється відповідно до «Положення про політику і процедури вирішення конфліктних ситуацій в освітньому процесі в ХДАК» https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_ppvks2.pdf ▪ визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здійснюється відповідно до «Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у ХДАК»* https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pvrn_23.pdf
Програмні результати навчання (ПРН)	ПРН 6 ОПП " Музеєфікація історико-культурної спадщини " chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/op/2025/np/np_b12_m_miks.pdf
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1, ЗК 3, ЗК 6 ОПП " Музеєфікація історико-культурної спадщини " chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/op/2025/np/np_b12_m_miks.pdf
Фахові (спеціальні) компетентності (СК)	ФК 4 ОПП " Музеєфікація історико-культурної спадщини " chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/op/2025/np/np_b12_m_miks.pdf

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗДІЛ 1. ТЕОРІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ІСТОРІОГРАФІЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
Тема 1. Вступ до курсу «Історіографія історії України»
Тема 2. Історія української історіографії
РОЗДІЛ 2. РОЗВИТОК ІСТОРИЧНИХ ЗНАНЬ ПРО МИНУЛЕ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ
Тема 3. Формування та розвиток історичних знань на території України
Тема 4. Давньоруська держава та Галицько-Волинське князівство в історичній літературі
Тема 5. Українська історіографія другої половини XIV – XVII ст.
Тема 6. Українська історіографія в контексті національного відродження (кінець XVIII – початок XX ст.)
Тема 7. Видатні дослідники історії України другої половини XIX – початку XX ст.
Тема 8. Українська історична наука у XX ст.
Тема 9. Вивчення історії України в діаспорі

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

	Теми	Кількість годин	Кількість балів
1.	Історичні знання на території України	2	5
2.	Історіографія княжого часу	2	5
3.	Історична думка у другій половині XVII – XVIII ст.	2	5
4.	Відомі історики історії України другої половини XIX – початку XX ст.	2	5

5.	Національно-культурне відродження в українській історіографії XIX – початку XX ст.	2	5
	Разом	10	25
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ			
1.	Процес зародження та накопичення історичних знань на території України	2	5
2.	Княжий період в історичній літературі	2	5
3.	Розвиток української історичної думки у другій половині XVII – XVIII ст.	2	5
4.	Українські історики другої половини XIX – початку XX ст. та їхній творчий доробок	2	5
5.	Розвиток української історіографія в контексті національного відродження XIX – початку XX ст.	2	5
	Разом	10	25

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Теми	Кількість годин	Кількість балів
1.	Вступ до курсу «Історіографія історії України»	8	1
2.	Історія української історіографії	9	1
3.	Формування та розвиток історичних знань на території України	9	1
4.	Давньоруська держава та Галицько-Волинське князівство в історичній літературі	9	1
5.	Українська історіографія другої половини XIV – XVII ст.	9	1
6.	Українська історіографія в контексті національного відродження (кінець XVIII – початок XX ст.)	9	1
7.	Видатні дослідники історії України другої половини XIX – початку XX ст.	9	1
8.	Українська історична наука у XX ст.	9	1
9.	Вивчення історії України в діаспорі	9	1
	Разом	80	9

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ	***Види робіт***	***Кількість видів робіт***	***Max балів за 1 вид роботи***	***Максимальна кількість балів***
	Семінарські заняття	5	5	25
	Практичні заняття	5	5	25

	Самостійна робота (для відпрацювання тем за необхідності)	9	1	9
	Поточне тестування	1	10	10
	Екзамен (тест)	1	40	40

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Види робіт	***Критерії оцінювання***	***Бали***
Практичне / семінарське завдання	Чітко визначені тема, мета, логічна структура; актуальність, повнота представлених матеріалів, висока культура їх письмового оформлення та методичного обґрунтування.	5
	Формальний характер представлених матеріалів, які відображають несформованість вміння методичного обґрунтування відповідних елементів бази знань, недбале ставлення до оформлення складових звіту, низький рівень володіння практичними знаннями та уміннями.	3
	Матеріали на семінар або практичне заняття не представлені	0
Самостійна робота	Завдання виконано повністю, відповідає темі, має логічну структуру, методично коректне, оформлено охайно	1
	Завдання частково виконане або має методологічні/структурні недоліки, не всі вимоги дотримано	0,5
	Завдання не виконано або не відповідає темі й вимогам	0
Неформальна освіта*	Участь у фаховому тренінгу / майстер-класі / конференції / воркшопі (з тематики курсу)	до 3
	Сертифікат про проходження онлайн-курсу (не менше 3 год.) зі змістом, дотичним до курсу	до 4
	Конференція / круглий стіл (участь у події в якості слухача)	до 2
	Публікація тез / статей у фаховому середовищі (підготовка доповіді)	до 5

**У межах дисципліни передбачається можливість нарахування додаткових балів за освітню активність здобувача у сфері неформальної освіти, пов'язану з темою курсу. Максимальна кількість балів — 5. Здобувач має надати документальні підтвердження участі (сертифікати, листи участі, фото-, відеофіксацію, звіт, письмовий звіт-рефлексія тощо).*

***Рішення про нарахування балів ухвалює викладач дисципліни з урахуванням достовірності поданих матеріалів та релевантності діяльності до цілей курсу.*

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

									Тестування (поточне)	**Екзамен (тест)**	**Сума**
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9			
2	2	8	8	8	8	10	2	2	10	40	100

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		екзамен
90 – 100	A	відмінно

82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

1. Українська історіографія IX – XIX ст. Навчальний посібник / Укл. Ю. Коробка. Маріуполь: Видавничий відділ МДУ, 2020.
2. Пархоменко В.А. Історіографія історії України.: Навчальний посібник. Миколаїв, 2022.
3. Калакура Я. Українська історіографія на переломі: від методологічного монізму до європейських орієнтирів / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ: ВПЦ "Київський університет". 2022.
4. Ложешник О. Чорноморське козацьке військо в межиріччі Південного Бугу та Дністра: історіографія питання / О. Ложешник // Чорноморська минувшина. 2020. Вип. 15. С. 100-118.
5. Революційна доба 1917–1921 років у системі координат сучасної історіографії. Збірник наукових статей / Відп. ред. В. Ф. Верстюк. НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2020.
6. Тимченко Р. Легальна опозиція в період Гетьманату Павла Скоропадського: сучасна українська історіографія / Р. Тимченко // Проблеми вивчення історії Української революції 1917-1921 рр. 2024. Вип. 18. С. 167-179.
7. Удод О., Ясь О. Культурний простір української історіографії у світлі радянізації та соціокультурних трансформацій XX – початку XXI ст. / За ред. В. Смолія; Упорядк. наук. апарату: С. Блащук, Ю. Грищенко. НАН України. Інститут історії України. – К: Інститут історії України, 2020.
8. Shandra I. Ekonomiczne „przywileje" i „uprzywilejowanie" w ukraińskim społeczeństwie sowieckim (1945–1991) // OPTIMUM. ECONOMIC STUDIES, 2026 nr 1 (123), s. 22-35.

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Історіографія історії України».

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Силабус затверджено на засіданні кафедри культурології та музеєзнавства Протокол № 1 від «26» серпня 2025 р.

Силабус затверджено на засіданні ради факультету культурології та соціальних комунікацій Протокол № 1 від «27» серпня 2025 р.